

Quick-scan Flora- en faunawet

Fietssnelweg F35

Quick-scan Flora- en faunawet

Fietssnelweg F35

Concept

Opdrachtgever

Gemeente Borne
Dhr. B. Demmer
Postbus 200
7620 AE Borne

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Postbus 53
7470 AB Goor
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 33 15
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: P5971
Datum: 8-10-2012
Projectleider: R.J. Koops
Opgesteld: D. Welink
Gecontroleerd: R.J. Koops

© Eelerwoude 2012, niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke toestemming van Eelerwoude bv.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrucken.

INHOUD

1	INLEIDING	5
2	GEBIEDSKARAKTERISTIEK	6
2.1	Huidige situatie.....	6
2.2	Nieuwe situatie.....	7
3	NATUURWETGEVING	8
3.1	Flora- en faunawet beschermd flora en fauna	8
3.2	Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998.....	9
3.3	Ecologische Hoofdstructuur.....	9
4	METHODE	10
4.1	Bureauonderzoek	10
4.2	Veldonderzoek	10
5	BESCHERMDE SOORTEN EN EFFECTEN	11
5.1	Planten.....	11
5.2	Zoogdieren.....	11
5.3	Vogels.....	13
5.4	Amfibieën, reptielen en vissen	14
5.5	Ongewervelden	15
6	CONCLUSIE EN VERVOLG	16
6.1	Licht beschermde soorten	16
6.2	Zwaarder beschermde soorten	16
6.3	Broedvogels.....	16
6.4	Voorgenomen ontwikkelingen kunnen doorgang vinden.....	17

LITERATUURLIJST

BIJLAGE 1: FLORA- EN FAUNAWET

BIJLAGE 2: PLANGEBIED

Figuur 1. Ligging van het tracé (rode lijn)

1

INLEIDING

Gemeente Borne wordt onderdeel van het Hoogwaardig Fietsnetwerk Twente. Het tracé van de beoogde fietssnelweg F35 ligt aan de oostzijde van het spoor, tussen de Deldensestraat en de Amerikalaan, zie figuur 1. Voor dit gebied wordt een partieel bestemmingsplan opgesteld. In dat kader moeten de plannen worden getoetst aan de geldende natuurwetgeving. Een eerste stap daarin is een quickscan. Dit onderzoek richt zich op het verkrijgen van een beeld van de mogelijke effecten van de ontwikkelingen op de beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkelingen en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

Voorliggend rapport beschrijft de resultaten en conclusies van het onderzoek.

2

GEBIEDSKARAKTERISTIEK

2.1 Huidige situatie

Het tracé ligt direct ten oosten van de spoorlijn door Borne, zie figuur 1 en wordt deels afgescheiden van de spoorbaan middels een recent opgetrokken geluidswand. Het tracé zelf bestaat in hoofdzaak uit kruidachtige planten en groenstroken met bomen en heestervakken en een groententuin. Ter plaatse van het tracé zijn ook een greppel en zaksloot aanwezig, welke ten tijde van het bezoek nagenoeg droog stonden. Voorts vallen binnen de invloedssfeer van de plannen enkele gazons al dan niet met bomen.

Hieronder volgen enkele foto's van het plangebied.

Plangebied ter hoogte van spoorovergang Jupiterstraat (boven) en Orionstraat (onder) (bron: googlemaps)

Tracé naast geluidswand

Groenstrook aan de oostzijde van het tracé

Te verwijderen berken langs het tracé

2.2 Nieuwe situatie

In verband met de aanleg van het fietspad en de sociale veiligheid op het fietspad na de aanleg, dient een aanzienlijk deel van de aanwezige groenstructuur verwijderd te worden. De aanwezige ontwatering wordt gedicht of verlegd. Bij de aanleg wordt ook verlichting langs het fietspad aangebracht i.v.m de sociale veiligheid. Daar waar mogelijk blijven solitaire bomen behouden. Heesters worden wel verwijderd in verband met de sociale veiligheid.

3

NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998, EHS-beleid) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd.

3.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet van toepassing. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en daarom is geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn bij dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd.

Binnen een straal van 3 km rondom Borne ligt geen Natura 2000 gebied. De werkzaamheden zullen binnen de bebouwde kom plaatsvinden en hebben geen uitstralende werking. Effecten op Natura 2000 gebieden zijn dan ook niet te verwachten. Toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 is derhalve niet aan de orde.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt. In of in de directe nabijheid van de EHS geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen noodzakelijk) een toetsing in het kader van de EHS uit te voeren.

De dichtstbijzijnde gebieden van de EHS liggen ten westen van de A1. Gezien deze afstand, het type werkzaamheden en ontwikkelingen en de inrichting van het tussenliggende gebied, zijn geen effecten op de EHS te verwachten.

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en een flora- en faunaonderzoek.

4.1 Bureauonderzoek

Landelijke, provinciale en gemeentelijke verspreidingsinformatie zijn, indien aanwezig, geraadpleegd met betrekking tot planten, dagvlinders, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren, zoals verspreidingsatlassen en websites als www.waarneming.nl en www.telmee.nl. De landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Waarnemingen die gemeld zijn op websites zijn vaak tot de exacte locatie te herleiden. Een groot aantal amateurs en professionals zetten op deze websites hun natuurwaarnemingen. De site wordt gecontroleerd door een validatiecommissie. Soortwaarnemingen via deze bron zijn redelijk betrouwbaar, maar kunnen moeilijk geverifieerd worden. Wel kan het een beeld geven van mogelijke soorten in de regio. Waarnemingen zijn, in tegenstelling tot atlassen, vaak tot op de exacte locatie te herleiden.

4.2 Veldonderzoek

Om een beeld te krijgen van de aanwezigheid en verspreiding van beschermde plant- en diersoorten in en rondom de ontwikkelingslocaties, is een veldbezoek uitgevoerd op 16 juli 2012. Met het veldbezoek werd een globaal beeld verkregen van het plangebied en de biotopen die zich daar bevinden. Er is geen soortgericht onderzoek gedaan. De quickscan is uitgevoerd door R.J. Koops, ecologisch adviseur bij Eelerwoude.

5

BESCHERMDE SOORTEN EN EFFECTEN

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gelet op het ontbreken van kwalitatief waardevolle terreintypen, de recent vergraven bodem, het beheer en de functie van het plangebied is het niet waarschijnlijk dat binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (zwaarder) beschermde plantensoorten voorkomen.

Effecten en ontheffing

De ontwikkelingen zullen geen effecten hebben op beschermde plantensoorten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde voor beschermde flora.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied kunnen diverse soorten vleermuizen voorkomen. Het gaat hier vermoedelijk in hoofdzaak om gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger, die hun verblijfplaats in woningen in de aangrenzende wijken hebben. Naast deze soorten kunnen ook ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis binnen het plangebied voorkomen. De bovengenoemde soorten gebruiken de luwte van de beplanting als foerageergebied. Lijnvormige beplanting kan gebruikt worden als vliegroute. De aanwezige bomen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden hebben een geringe stamomvang. Ze zijn daardoor ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Aan de andere kant van het spoor ligt een soortgelijke groenstrook. Beide groenstriken (ten oosten en ten westen van het spoor) kunnen een (foerageer/vliegroute) functie vervullen voor vleermuizen.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen en andere elementen van de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Flora- en faunawet. De functionaliteit van verblijfplaatsen van vleermuizen dient te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Met het verwijderen van de groenvoorzieningen wordt de lijnvormige beplanting langs het spoor aan de oostzijde deels verwijderd. Aan de westzijde blijft het groen behouden. Daarmee worden ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen behouden. De vleermuizen kunnen dus langs het spoor blijven foerageren en gebruik blijven maken van de vliegroute. Het functionele leefgebied van vleermuizen wordt niet aangetast. Er worden geen verblijfplaatsen vernietigd.

Verlichting

In de toekomstige situatie wordt het fietspad verlicht met lage lantaarnpalen, welke voorzien zijn van naar beneden gerichte en strooilicht beperkende armaturen. Tevens zijn deze lantaarnpalen voorzien van vleermuisvriendelijke verlichting (batlamp: amberkleurige ledlamp). Door deze vorm van verlichting toe te passen zijn geen negatieve effecten op vleermuizen te verwachten.

Voor de groep van vleermuizen is geen nader onderzoek noodzakelijk. Omdat geen verstoring op zal treden, hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

5.2.2 Landgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

In en rondom de locaties zullen algemene zoogdieren van de tabel 1 van de Flora- en faunawet voorkomen zoals egel, mol, bosmuis huisspitsmuis en konijn.

Van de zwaarder beschermde soorten eekhoorn, steenmarter (beide tabel 2) en boomarter (tabel 3 flora- en faunawet) zijn waarnemingen bekend uit het atlasblok (5x5 km) rond Borne. Eekhoorn en steenmarter kunnen ook in Borne voorkomen, in tuinen en langs het spoor in de gronstroken. De gronelementen hebben voor eekhoorn en steenmarter een beperkte ecologische waarde (suboptimaal foerageergebied) doordat er plaatselijk sprake is van weinig dekking en er sprake is van veel verstoring door passerende treinen. Het plangebied vormt dus geen essentieel onderdeel van het leefgebied. Verblijfplaatsen van beide soorten zijn niet aanwezig.

De strikt beschermde boomarter (tabel 3 Flora- en faunawet) is gebonden aan grotere aaneengesloten boscomplexen en oude bomenlanen. Het is onwaarschijnlijk dat de boomarter in het plangebied voorkomt. Zeker gezien de verstoring door passerende treinen.

Andere zwaar(der) beschermde grondgebonden zoogdiersoorten, zoals das, veldspitsmuis en waterspitsmuis worden niet in en rondom het plangebied verwacht. Voor hen zijn binnen het plangebied geen geschikte biotopen aanwezig.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies of verstoring van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Mogelijk worden enkele exemplaren gedood. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende alternatief leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een

vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is ook op deze groep de zorgplicht van toepassing. Zie bijlage 1 voor meer informatie.

Eekhoorn en steenmarter zullen niet worden verstoord door de werkzaamheden. Het verwijderen van de groenvoorzieningen vormt voor hen geen aantasting van het functionele leefgebied, aangezien voldoende alternatieven voorhanden zijn.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde voor beschermde grondgebonden zoogdieren.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Broedvogels algemeen en categorie 5¹

De aangetroffen vogels in en direct langs het plangebied vallen onder de groep van algemene broedvogels. Het gaat om soorten als houtduif, koolmees, merel, pimpelmees en vink. Koolmees en pimpelmees vallen onder categorie 5 van de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'. Hieronder wordt dit in het kader 'categorie 5-soorten' verder toegelicht.

Categorie 5-soorten

In de sinds augustus 2009 geldende 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' zijn een aantal vogelsoorten opgenomen als categorie 5-soort. Deze categorie 5-soorten betreft een groep van broedvogelsoorten die vaak terugkeert naar de plaats waar ze hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats door bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen verloren is gegaan, uit te wijken naar andere locaties in de omgeving. Nesten van deze soorten zijn niet beschermd buiten het broedseizoen, maar vragen wel extra aandacht. Indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat verantwoorden zijn deze nesten namelijk wel jaarrond beschermd.

Categorie 1 tot en met 4¹

In het plangebied zijn geen sporen of verblijfplaatsen aangetroffen van vogels waarvan de vaste rust- en verblijfplaats jaarrond beschermd is.

Effecten en ontheffing

Broedvogels algemeen

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedende vogels worden verstoord. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht

¹ Zie Bijlage 1 voor een nadere toelichting op de verschillende categorieën bij de bescherming van broedvogels

het tijdstip van het jaar. Het genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

Categorie 5

In het plangebied komen mogelijk enkele broedlocaties voor van categorie 5-soorten. Met het verwijderen van de groenvoorzieningen kunnen deze verdwijnen. In de directe omgeving is voldoende begroeiing aanwezig voor alternatieve nestlocaties. Van negatieve effecten die vragen om mitigerende of compenserende maatregelen voor categorie 5-soorten is daarom geen sprake.

Categorie 1 tot en met 4

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van jaarrondsoorten waargenomen. Met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen worden daarom geen negatieve effecten verwacht op jaarrondsoorten.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde voor de aanwezige vogels. Wel moet buiten het broedseizoen worden gewerkt.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Voorkomen en functie

Een aantal soorten amfibieën, zoals bruine kikker, bastaardkikker en gewone pad kan het plangebied gebruiken als landbiotoop, om te overwinteren. In het gebied zijn geen permanent waterhoudende elementen aanwezig. Dit betekent dat geen voortplantingswateren voor amfibieën aanwezig is en dat er geen leefgebied is voor vissen. Voor reptielen ontbreekt ook geschikt leefgebied.

In de directe omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van zwaarder beschermde amfibieën.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een zeer beperkt verlies of verstoring van het leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet en mogelijk het doden van enkele exemplaren. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft in de directe omgeving en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is de algemene zorgplicht van toepassing. Zwaarder beschermde soorten, beschermde reptielen en beschermde vissen zijn niet binnen het plangebied te verwachten.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde voor beschermde amfibieën, reptielen en vissen.

5.5 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Beschermde ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren) worden op grond van verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren niet verwacht binnen het plangebied.

Effecten en ontheffing

Er worden geen beschermde ongewervelden verwacht in het plangebied. Negatieve effecten zijn dan ook niet te verwachten.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde voor beschermde ongewervelden.

6

CONCLUSIE EN VERVOLG

Op basis van deze quickscan wordt geen toetsing van de effecten van de ontwikkelingen op de Natura 2000-gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur noodzakelijk geacht.

Daarnaast wordt geconstateerd dat door de ontwikkelingen mogelijk enkele tabel 1-soorten worden verstoord. In tabel 1 is een samenvatting gegeven van deze resultaten.

6.1 Licht beschermde soorten

In het plangebied zijn enkele soorten te verwachten die in tabel 1 van de Flora- en faunawet staan, zoals algemene grondgebonden zoogdieren en algemene amfibieën. De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies of verstoring van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet en mogelijk het doden van enkele exemplaren. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft in de directe omgeving en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is op deze groep de zorgplicht van toepassing, zie bijlage 1.

6.2 Zwaarder beschermde soorten

Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van zwaarder beschermde steenmarter en eekhoorn. Echter het plangebied moet voor deze soorten als sub-optimaal bestempeld worden gezien de beperkte beschikbaarheid van voedsel en de verstoring van de groenstroken door passerende treinen. Het aanleggen van de fietssnelweg vormt geen aantasting van het functionele leefgebied van deze soorten.

Ook voor vleermuizen blijft het functionele leefgebied in stand. De groenstroken aan de andere zijde van het spoor kunnen namelijk ook dienen als foerageergebied en vliegrouete. Door de toepassing van vleermuisvriendelijke verlichting zijn geen negatieve effecten op vleermuizen te verwachten.

6.3 Broedvogels

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen waargenomen van jaarrondsoorten. Wel geldt voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die in gebruik zijnde nesten of eieren beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door

versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedende vogels worden verstoord. Het broedseizoen start op het moment dat de eerste vogel gaat broeden.

6.4 Voorgenomen ontwikkelingen kunnen doorgang vinden

De voorgenomen werkzaamheden kunnen doorgang vinden in het kader van de Flora- en faunawet, mits geen broedende vogels worden verstoord en vleermuisvriendelijke verlichting wordt toegepast.

Tabel	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
1	Algemene grondgebonden zoogdieren	Leefgebied	Mogelijk tijdelijke aantasting of beperkt verlies van leefgebied , doden	Nee	Zorgplicht
1	Algemene amfibieën	Leefgebied	Tijdelijke aantasting leefgebied of beperkt verlies van leefgebied, doden	Nee	Zorgplicht
2	Eekhoorn, steenmarter	Mogelijk leefgebied	Geen: functionele leefomgeving blijft behouden. Verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen.	Nee	Zorgplicht
3	Vleermuizen	Leefgebied	Geen: functionele leefomgeving blijft behouden. Verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen.	Nee, mits	Vleermuisvriendelijke verlichting wordt toegepast
V 1-4	Vogels categorie 1-4	Leefgebied, inclusief broedlocatie	Geen: functionele leefomgeving blijft behouden / voldoende alternatieve locaties.	Nee, mits	werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht
V5	Vogels - categorie 5	Leefgebied, inclusief broedlocatie	Geen: functionele leefomgeving blijft behouden. Verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht

LITERATUURLIJST

- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen.*
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet.*
- Koninklijke Vermande (1999-2009). *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5.* SDU Uitgeverij, Den Haag
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2004). *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.* Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging & Gegevensautoriteit Natuur (2012). *Protocol voor vleermuisinventarisaties.* 24 februari 2012

www.zoogdieratlas.nl

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

BIJLAGE 1: FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken,

zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie .

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het '*Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan

deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Staatssecretaris van EL&I, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor versterking van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

- 1 Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
- 3 Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

BIJLAGE 2: PLANGEBIED